

Dokument ze zasedání

B10-0179/2024

22.11.2024

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Komise

v souladu s čl. 136 odst. 2 jednacího řádu

o zhoršující se krizi demokracie v Gruzii po nedávných parlamentních volbách
a údajných volebních podvodech
(2024/2933(RSP))

Urmas Paet, Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Michal Kobosko, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Jan-Christoph Oetjen, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans, Lucia Yar
za skupinu Renew

Usnesení Evropského parlamentu o zhoršující se krizi demokracie v Gruzii po nedávných parlamentních volbách a údajných volebních podvodech (2024/2933(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Gruzii, zejména na usnesení ze dne 9. října 2024 o zhoršování stavu demokracie a ohrožení politického pluralismu v Gruzii¹,
- s ohledem na Dohodu o přidružení mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii a jejich členskými státy na jedné straně a Gruzii na straně druhé²,
- s ohledem na společné prohlášení předsedy Výboru pro zahraniční věci, předsedy delegace pro vztahy s jižním Kavkazem a předsedy delegace v Parlamentním shromáždění Euronest ze dne 28. října 2024 o parlamentních volbách v Gruzii³,
- s ohledem na prohlášení předsedy Evropské rady Charlese Michela ze dne 27. října 2024⁴, na společné prohlášení vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella a Evropské komise ze dne 27. října 2024 o parlamentních volbách v Gruzii⁵ a na prohlášení vysokého představitele Josepa Borrella ze dne 29. října 2024 o nejnovějším vývoji po parlamentních volbách v Gruzii⁶,
- s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 17. října 2024, 27. června 2024 a 14. a 15. prosince 2023 a na sdělení Komise ze dne 30. října 2024 nazvané „Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2024“ (COM(2024)0690) a na doprovodnou zprávu o Gruzii za rok 2024,
- s ohledem na společné prohlášení prezidenta Francouzské republiky Emmanuela Macrona, kancléře Spolkové republiky Německo Olafa Scholze a předsedy vlády Polské republiky Donalda Tuska ze dne 7. listopadu 2024 o situaci v Gruzii⁷,
- s ohledem na společné prohlášení ministrů EU o volbách v Gruzii ze dne 28. října 2024⁸ a na společné prohlášení Skupiny přátel Gruzie ze dne 6. listopadu 2024 o „mezinárodní vyšetřovací komisi pro vyšetřování nesrovnalostí při volbách v Gruzii“⁹,

¹ Přijaté texty, P10_TA(2024)0017.

² Úř. věst. L 261, 30.8.2014, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/494/oj.

³ <https://www.europarl.europa.eu/delegations/en/joint-statement-on-the-parliamentary-elections-in-georgia/details/20241028DPU39584>.

⁴ <https://x.com/CharlesMichel/status/1850575679248593036>.

⁵ https://www.eeas.europa.eu/eeas/georgia-joint-statement-high-representative-josep-borrell-and-european-commission-parliamentary_en.

⁶ https://www.eeas.europa.eu/eeas/georgia-statement-high-representative-josep-borrell-latest-developments-following-parliamentary_en.

⁷ <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/998352/2319124/2d7e6af61a2c9ff0ec158af294b23d9d/2024-11-07-joint-statement-georgien-en-data.pdf?download=1>.

⁸ <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/elections-georgia/2681910>.

⁹ https://www.slideshare.net/slideshow/joint_statementdddd_geo-6-november-2024-pdf/273069254#2.

- s ohledem na prohlášení o předběžných zjištěních a závěrech mezinárodní volební pozorovatelské mise vedené Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE-ODIHR) o parlamentních volbách konaných v Gruzii dne 26. října 2024¹⁰ a na prohlášení vedoucího volební pozorovatelské delegace Evropského parlamentu¹¹,
 - s ohledem na předběžné prohlášení Mezinárodního republikánského institutu k parlamentním volbám v Gruzii v roce 2024 ze dne 27. října 2024¹² a na předběžné prohlášení mezinárodní volební pozorovatelské delegace Národního demokratického institutu ze dne 27. října 2024 k parlamentním volbám v Gruzii konaným dne 26. října 2024,
 - s ohledem na průběžnou zprávu organizace Transparency International nazvanou „Zneužití administrativních zdrojů v parlamentních volbách v roce 2024“ ze dne 21. října 2024¹³, souhrnné prohlášení Mezinárodní společnosti pro spravedlivé volby a demokracii (ISFED) o parlamentních volbách v Gruzii konaných dne 26. října 2024¹⁴ a na závěrečné společné posouzení tří nezávislých gruzínských vnitrostátních volebních pozorovatelských misí vedených společnostmi ISFED a MyVote a Gruzínským sdružením mladých právníků (GYLA),
 - s ohledem na gruzínskou ústavu a zejména na její článek 78 o integraci do evropských a euroatlantických struktur,
 - s ohledem na čl. 136 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 26. října 2024 proběhly v Gruzii parlamentní volby; vzhledem k tomu, že četné důvěryhodné zprávy o porušování předpisů vyvolávají pochybnosti o výsledcích voleb, což vede k tomu, že mnozí lidé v Gruzii i mimo ni zpochybňují jejich legitimitu a odmítají je uznat;
- B. vzhledem k tomu, že před volbami nebyly splněny demokratické normy, neboť vládnoucí strana Gruzínský sen a gruzínské orgány v tomto období v lidech probouzely strach, např. tím, že zatýkaly opoziční politiky, vůdce občanské společnosti, novináře, výzkumné pracovníky a další osoby kritizující vládu, podnikaly u nich domovní razie, zadržovaly je a násilně na ně útočily; vzhledem k tomu, že kromě toho nevyšetřily násilí páchané na občanské společnosti a představitelích opozice a zavedly zákony o „transparentnosti zahraničního vlivu“ a „rodinných hodnotách a ochraně nezletilých osob“, kvůli kterým nemohou organizace občanské společnosti ani mediální organizace svobodně fungovat a které omezují svobodu projevu a stigmatizují menšiny; vzhledem k tomu, že tato opatření měla jako celek nepříznivý dopad na politický diskurs a odvedla zdroje od zásadní činnosti, kterou bylo sledování voleb;

¹⁰ <https://www.osce.org/files/f/documents/3/0/579346.pdf>.

¹¹ <https://www.europarl.europa.eu/resources/library/media/20241027RES24997/20241027RES24997.pdf>

¹² <https://www.iri.org/resources/iri-preliminary-statement-of-the-2024-georgia-parliamentary-elections/> a https://www.ndi.org/sites/default/files/FOR%20PRINT%20ENG%20-%20Statement%20for%20translation_Part%201.pdf.

¹³ <https://transparency.ge/en/post/misuse-administrative-resources-parliamentary-elections-2024-interim-report>.

¹⁴ <https://www.isfed.ge/eng/gantskhadebebi/saqartvelos-parlamentis-2024-tslis-26-oqtombris-archevnebis-dghis-dakvirvebis-shemadjamebeli-gantskhadeba>.

- C. vzhledem k tomu, že vládnoucí strana Gruzínský sen během kampaně zneužila přirozený strach gruzínské společnosti z války tím, že opakovala, že je „stranou míru“, a tvrdila, že opozice by údajně plnila rozkazy Západu, kterému na základě konspirační teorie přezdívá „globální válečný subjekt“, a zatáhla by zemi do války s Ruskem; vzhledem k tomu, že stranu Gruzínský sen před volbami i po nich otevřeně podpořili vedoucí představitelé Ruské federace a její propagandisté; vzhledem k tomu, že nejvyšší představitelé vládnoucí strany během kampaně veřejně prohlašovali, že po volbách chtějí zakázat klíčové opoziční strany, čímž vzbudili obavy ohledně spravedlnosti a inkluzivnosti politického procesu;
- D. vzhledem k tomu, že vládnoucí strana ovlivňovala polarizované mediální prostředí, a omezila tak přístup voličů k nezáujatým informacím, zatímco cílené útoky na nezávislé sdělovací prostředky dále bránily vyváženému zpravodajství; vzhledem k tomu, že představitelé vládnoucí strany před volbami šířili a dále posilovali dezinformační narativy; vzhledem k tomu, že nejméně dvěma zahraničním novinářům byl odepřen vstup do Gruzie, odkud chtěli o volbách informovat;
- E. vzhledem k tomu, že navzdory odvoláním a žalobám podaným občany, organizacemi občanské společnosti a gruzínskou prezidentkou nepřijala gruzínská ústřední volební komise nezbytná opatření, aby poskytla dostatečný přístup k volbám gruzínským občanům v zahraničí, čímž ohrozila inkluzivnost a dostupnost volebního procesu;
- F. vzhledem k tomu, že nezávislí externí ověřovatelé faktů a specializované výzkumné organizace zdokumentovali četné případy volebních dezinformací a manipulace Ruska s informacemi v kampani, mimo jiné veřejná prohlášení ruské zahraniční zpravodajské služby¹⁵, a informovali o nich;
- G. vzhledem k tomu, že společná pozorovatelská mise OBSE-ODIHR, Parlamentního shromáždění OBSE, Evropského parlamentu, Parlamentního shromáždění Rady Evropy a Parlamentního shromáždění NATO konstatovala, že kampaně byla konkurenční, ale zdrženlivá, a že jazyk i obrazový materiál použitý v kampani byl velmi kontroverzní, což ve společnosti vyvolalo napětí a rozdělilo voliče; vzhledem k tomu, že pozorovatelská mise OSCE-ODIHR rovněž konstatovala, že v kampani se často objevovaly zprávy o tlaku na voliče, zejména na zaměstnance veřejného sektoru, a že to spolu s rozsáhlým sledováním voličů v den voleb vyvolalo obavy, zda budou mít všichni voliči možnost odevzdat svůj hlas bez obav z odplaty;
- H. vzhledem k tomu, že mezinárodní a místní pozorovatelé zdokumentovali během voleb systematické a organizované porušování předpisů, včetně násilí, manipulace s volebními urnami, kupování hlasů, vícenásobného hlasování, rozsáhlého narušování tajnosti hlasování, nátlaku na voliče, zastrašování voličů, zejména zaměstnanců veřejného sektoru a příslušníků dalších zranitelných skupin, volebních podvodů, včetně konfiskace průkazů totožnosti státních zaměstnanců, které byly poté předány loajálními aktivistům, aby s nimi mohli hlasovat, nenávistných verbálních projevů, systematických překážek kladených pozorovatelům, organizovaného převozu voličů a nepravděpodobných odchylek v míře účasti žen a mužů ve venkovských okresech;

¹⁵ <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/russia-is-directly-and-indirectly-meddling-in-georgias-upcoming-election/>.

- I. vzhledem k tomu, že pozorovatelé zaznamenali, že volební správa ani policejní orgány v den voleb proti porušování předpisů nijak nezakročili, což prohloubilo dojem, že se státní subjekty podílely na usnadňování volebních podvodů;
- J. vzhledem k tomu, že tři nezávislé gruzínské domácí volební pozorovatelské mise – Mezinárodní společnost pro spravedlivé volby a demokracii (ISFED), společnost MyVote a Gruzínská asociace mladých právníků (GYLA) – ve svém závěrečném společném posouzení dospěly k závěru, že výsledek parlamentních voleb konaných dne 26. října 2024 nelze považovat za výsledek skutečně odrážející preference gruzínských voličů a nelze jej považovat za svobodný ani spravedlivý;
- K. vzhledem k tomu, že gruzínské nevládní organizace, které volby pozorovaly, uvedly, že docházelo k rozsáhlému porušování tajnosti hlasování, a vyzvaly ke zrušení výsledků ve všech okrscích, kde probíhalo elektronické hlasování; vzhledem k tomu, že gruzínské organizace občanské společnosti se obrátily na soudy a vyzvaly k vyšetřování volebních podvodů, avšak vyšetřovací orgány v řadě případů nezačaly šetření a soudy oznámené případy porušení práva řádně neposoudily; vzhledem k tomu, že koalice My Vote, přední strážce voleb, podala návrh na neplatnost voleb ve 245 okrscích, v nichž volilo více než 415 000 voličů, a jako důvod uvedla porušení tajnosti hlasování, obtěžování pozorovatelů, procesní nesrovnalosti a omezení pozorování, avšak všechny tyto návrhy soudy nakonec zamítly; vzhledem k tomu, že ústřední volební komise stále odmítá zveřejnit audit elektronického hlasovacího systému a navzdory výše uvedeným nesrovnalostem výsledky voleb ze dne 16. listopadu 2024 potvrdila;
- L. vzhledem k tomu, že poté, co gruzínské organizace občanské společnosti podnikly právní kroky, gruzínské orgány vůči zástupcům občanské společnosti zavedly represivní opatření, např. je neodůvodněně předvolávají k výslechu nebo jim za upozorňování na volební podvody udělují vysoké pokuty;
- M. vzhledem k tomu, že čtyři opoziční koalice, které překročily volební prahovou hodnotu, výsledky voleb nepřijaly a odmítly legitimizovat výsledný parlament; vzhledem k tomu, že tři opoziční bloky – Sjednocené národní hnutí, Silná gruzínská koalice a Koalice pro změnu – odmítly svůj parlamentní mandát a nechtějí se připojit k 11. svolání parlamentu, přičemž tvrdí, že parlamentní volby konané dne 26. října 2024 byly nelegitimní;
- N. vzhledem k tomu, že gruzínská prezidentka Salome Zurbušviliová odmítla uznat platnost výsledků s poukazem na závažné nesrovnalosti a porušování předpisů, což oslabilo důvěryhodnost volebního procesu a čímž bylo porušeno základní právo občanů na svobodné a spravedlivé volby, a vyzvala k novým volbám; vzhledem k tomu, že Gruzie se tak nyní nachází v ústavní krizi; vzhledem k tomu, že tato krize nastala v době před prezidentskými volbami, které se budou konat v lednu 2025 a budou to první volby pořádané na základě reformovaných ústavních pravidel, podle nichž je prezident volen parlamentními a regionálními zástupci;
- O. vzhledem k tomu, že gruzínský premiér Irakli Kobachidze následně znovu vyhrožoval hlavním opozičním stranám ústavním zákazem v případě, že odmítnou přijmout svůj poslanecký mandát;
- P. vzhledem k tomu, že navzdory četným stížnostem a výzvám nezávislých volebních

pozorovatelů ke zrušení výsledků zveřejnila gruzínská ústřední volební komise dne 16. listopadu 2024 závěrečný souhrnný protokol týkající se parlamentních voleb ze dne 26. října 2024, v němž vládnoucí straně Gruzínský sen přisoudila vítězství s 54 % hlasů;

- Q. vzhledem k tomu, že systematické a organizované porušování volebních předpisů vyvolalo v několika gruzínských městech rozsáhlé a pokračující protesty; vzhledem k tomu, že několik protestujících bylo zatčeno a že v Gruzii již v minulosti došlo k násilnému potlačení pokojných demonstrací;
- R. vzhledem k tomu, že maďarský premiér Viktor Orbán navštívil Tbilisi, aby poblahopřál straně Gruzínský sen, ještě před zveřejněním konečných výsledků voleb a aniž by to předtím konzultoval s ostatními vedoucími představiteli EU, a že byl jediným vedoucím představitelem členské země EU, který tak učinil;
- S. vzhledem k tomu, že článek 78 Ústavy Gruzie stanoví, že „ústavní orgány přijmou veškerá opatření v rámci svých pravomocí, aby zajistily plnou integraci Gruzie do Evropské unie a Organizace Severoatlantické smlouvy“;
- T. vzhledem k tomu, že pokud jde o oslabování demokracie v zemi, podkopání jejího euroatlantického směřování a přeorientování na Rusko, určující úlohu v něm sehrává oligarcha a občan EU Bidzina Ivanišvili coby „čestný předseda“ strany Gruzínský sen a její de facto lídr, který má rovněž značný vliv na gruzínské hospodářství;
- U. vzhledem k tomu, že integrita gruzínského volebního procesu a ochrana politických svobod mají zásadní význam pro budoucí demokratický vývoj země a její případné členství v Evropské unii; vzhledem k tomu, že tyto volby neproběhly v souladu s normami, které by měla splňovat kandidátská země EU;
1. vyjadřuje hluboké politování nad pokračujícím oslabováním demokracie v Gruzii a domnívá se, že za tento stav je odpovědná vládnoucí strana Gruzínský sen; odsuzuje veškerá porušení mezinárodních norem platných pro svobodné a spravedlivé volby, která byla zaznamenána během nedávných voleb v Gruzii; vyjadřuje politování nad tím, že odpovědné orgány odmítly prošetřit stížnosti nezávislých pozorovatelských organizací, a vyzývá k důkladnému, rychlému, transparentnímu a nezávislému prošetření všech oznámených nesrovnalostí a porušení spojených s volbami;
 2. je zděšen objemem informací poskytnutých mezinárodními a místními pozorovateli o případech systematického a organizovaného porušování předpisů, jejichž cílem bylo zajistit vítězství vládnoucí strany; odmítá uznat výsledky parlamentních voleb v Gruzii, které proběhly dne 26. října 2024; vyzývá gruzínské politické síly a občanskou společnost, aby zahájily inkluzivní dialog se záměrem překonat současnou politickou krizi a aby do roku uspořádaly nové volby pod mezinárodním dohledem;
 3. vyzývá gruzínské orgány, aby prokázaly, že jsou odhodlány respektovat evropské hodnoty počínaje naprostou transparentností volebního procesu; zdůrazňuje, že porušení integrity voleb je neslučitelné se standardy očekávanými od kandidátské země EU;
 4. vyjadřuje politování nad zásahy Ruska do demokratických procesů v Gruzii a nad jeho rozvratnou volební rétorikou a propagandou, včetně konspirační teorie o „globálním válečném subjektu“, kterou používá vládnoucí strana Gruzínský sen a jež nápadně

připomíná metody a narativy ruské propagandy; vyzývá gruzínské orgány, aby zajistily, aby se poskytované informace a komunikace zakládaly na faktech, a aby budovaly odolnost gruzínské společnosti vůči ruským dezinformacím a ruské propagandě;

5. vyjadřuje solidaritu s odvážným gruzínským lidem, který bojuje za svá demokratická práva a evropskou budoucnost své země, a opět potvrzuje, že podporuje jeho demokratické a evropské ambice; opakuje, že neochvějně podporuje každého, kdo tváří v tvář slovním útokům, fyzickým výhrůžkám a trestnímu stíhání ze strany vládnoucí strany hájí a brání demokracii a lidská práva, usiluje o mírovou společnost a je odhodlán prosazovat rovnost a lidskou důstojnost pro všechny; naléhavě vyzývá gruzínské orgány, aby zaručily právo občanů na shromažďování a nepoužívaly vůči občanům násilí;
6. naléhavě vyzývá gruzínské orgány, aby dodržovaly svůj závazek podporovat demokracii, právní stát a lidská práva, a vybízí je, aby přijaly a provedly reformy, které jsou v souladu s deklarovaným cílem Gruzie vstoupit do Evropské unie, jak požaduje velká většina gruzínských občanů;
7. oceňuje úsilí gruzínské prezidentky Salome Zurbichviliové nasměřovat Gruzii zpět na demokratickou a proevropskou cestu rozvoje;
8. opět vyzývá gruzínské rozhodovací orgány, aby ukončily veškeré útoky na občanskou společnost, nezávislé sdělovací prostředky a komunitu LGBTIQ a zajistily v zemi prostředí, jež bude pro občanskou společnost a sdělovací prostředky skutečně příznivé; konstatuje, že organizace občanské společnosti, na které se vztahují právní předpisy o „transparentnosti zahraničního vlivu“, zkoumají možnosti registrace v členských zemích EU, jak to učinila řada běloruských organizací občanské společnosti; vyzývá EU a její členské státy, aby v tomto složitém období zaručily plnou podporu gruzínské občanské společnosti a nezávislým sdělovacím prostředkům a aby analyzovaly možné zvýšení migrace z Gruzie do EU, pokud budou politicky motivovaná stíhání a útoky na základní svobody pokračovat;
9. znovu důrazně kritizuje fakt, že většinově vládnoucí strana Gruzínský sen přijala zákon o „transparentnosti zahraničního vlivu“ a právní předpisy o „rodinných hodnotách a ochraně nezletilých osob“; opět vyzývá k okamžitému zrušení těchto právních předpisů;
10. bere na vědomí koordinované zamítnutí četných stížností na průběh voleb gruzínskými soudními orgány, zejména stížností na rozsáhlé porušení tajnosti hlasování; bere na vědomí, že renomované gruzínské organizace působící jako strážci veřejných zájmů vyjádřily znepokojení ohledně toho, že se klan spjatý s Bidzinou Ivanišvilim zmocňuje státu v oblasti soudnictví, a ohledně sankcí USA uvalených na čtyři vysoce postavené gruzínské soudce za „korupci závažného charakteru“; lituje neúspěchu dlouhodobých projektů pomoci EU, jejichž cílem bylo posílit nezávislost, nestrannost a odpovědnost gruzínského soudnictví;
11. vyzývá Radu, Komisi, Evropskou službu pro vnější činnost a novou místopředsdkyni Komise, vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby komplexním způsobem přezkoumaly a přepracovaly politiku EU vůči Gruzii; poukazuje na skutečnost, že přístup spočívající ve vstřícnosti vůči Bidzinovi Ivanišvilim a jeho

režimu se ukázal jako neúčinný;

12. požaduje zmrazení finančních prostředků EU poskytnutých gruzínské vládě, dokud nebudou řádně vyřešeny případy porušení volebních předpisů a zrušeny nedávno přijaté neliberální zákony, a rovněž požaduje uplatňování přísných podmínek na vyplácení jakýchkoli finančních prostředků v budoucnu; opět vyzývá Komisi, aby posoudila dopad gruzínských právních předpisů o „zahraničních agentech“ a „rodinných hodnotách“ na průběžné plnění kritérií pro liberalizaci vízového režimu ze strany Gruzie, zejména kritéria základních práv, které je klíčovou součástí politiky EU v oblasti liberalizace vízového režimu;
13. vyzývá EU a její členské státy, aby uvalily sankce na gruzínské vůdčí politické představitele a funkcionáře, kteří nesou odpovědnost za oslabování demokracie a porušování řádného průběhu volebního procesu v této zemi, včetně těch, kteří zodpovídají za organizaci a řízení voleb, a včetně úředníků ministerstva vnitra a jemu podřízených institucí odpovědných za nasazení síly vůči pokojným demonstrantům; v této souvislosti vyzývá Radu, aby zvažila uvalení osobních sankcí na Bidzinu Ivanišviliho, premiéra Irakliho Kobachidzeho a starostu Tbilisi a generálního tajemníka vládnoucí strany Gruzínský sen Kachu Kaladzeho za jejich podíl na značném úpadku demokracie v Gruzii;
14. odsuzuje předčasnou cestu maďarského premiéra Orbána do Gruzie jako další pokus o oslabení společné zahraniční politiky EU;
15. důrazně opakuje svůj naléhavý požadavek, aby byl z humanitárních důvodů okamžitě a bezpodmínečně propuštěn bývalý prezident Michail Saakašvili a mohl v zahraničí vyhledat lékařskou péči;
16. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Parlamentnímu shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Parlamentnímu shromáždění Rady Evropy, Parlamentnímu shromáždění NATO a prezidentce, vládě a parlamentu Gruzie.